

Meetbaarheid jaarverslag 2007

De kwaliteit van de verantwoording

Stadsdeel Westerpark

April 2008

R a

Rekenkamer Amsterdam

R a

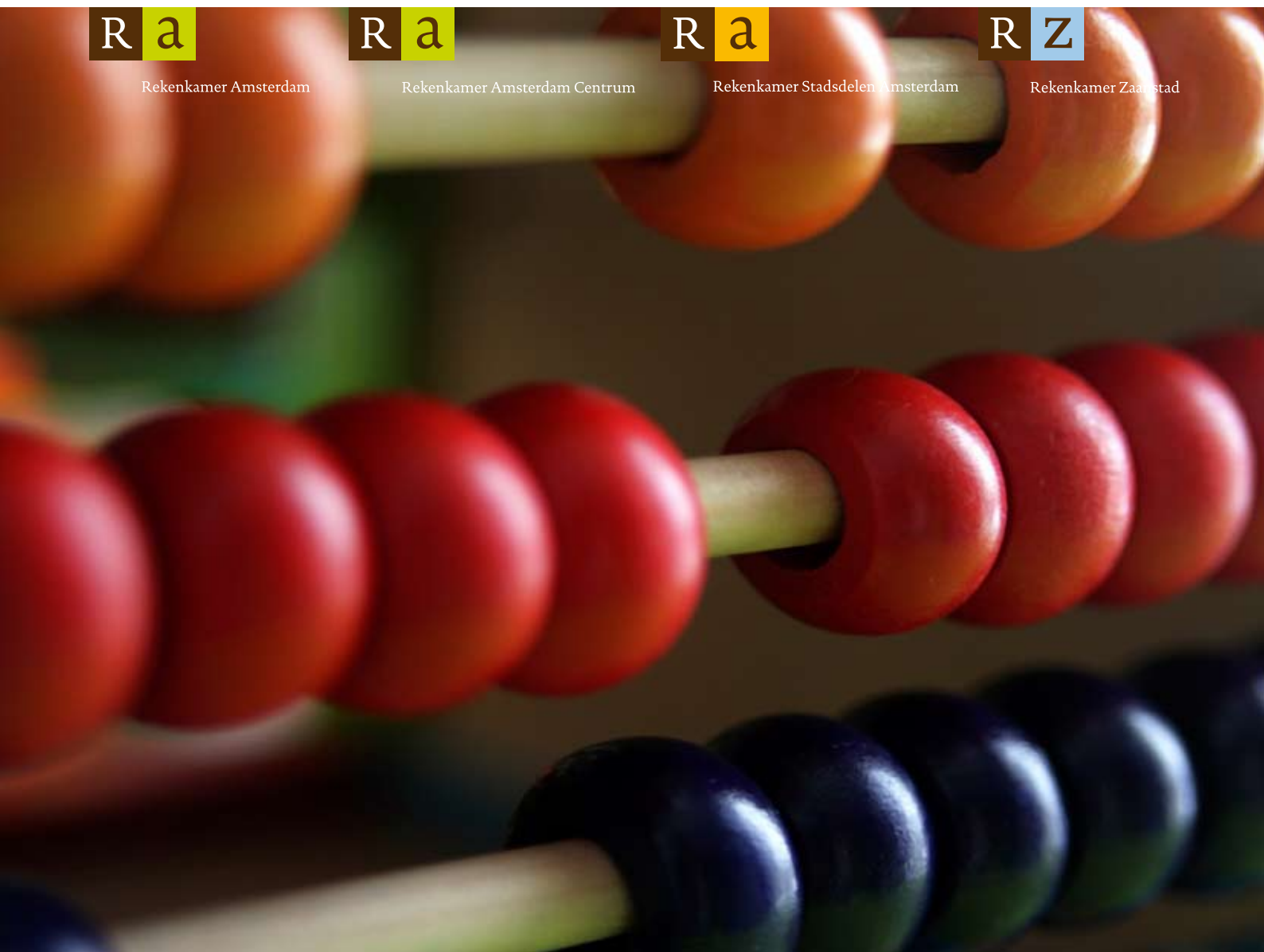
Rekenkamer Amsterdam Centrum

R a

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

R Z

Rekenkamer Zaanstad

Meetbaarheid jaarverslag 2007

De kwaliteit van de verantwoording

Stadsdeel Westerpark

April 2008

Inhoudsopgave

Samenvatting		5
1	Inleiding	9
1.1	Aanleiding voor onderzoek jaarverslag	9
1.2	Onderzoek jaarverslag en BBV	9
1.3	Relatie met regulier accountantsonderzoek	10
2	Opzet van het onderzoek	11
2.1	Doel van het onderzoek	11
2.2	Probleemstelling en onderzoeksvragen	11
2.3	Toetsingspunten	12
2.4	Onderzoeksaanpak	13
3	Twee programma's onderzocht	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Programma Veiligheid	15
3.3	Programma Milieu	22
Bijlage	Achtergrond beoordelingskader	31

Samenvatting

In dit rapport zijn de bevindingen van de rekenkamer opgenomen van haar quick scan onderzoek naar de kwaliteit van de informatievoorziening in het jaarverslag 2007 van het stadsdeel Westerpark. Het onderzoek richtte zich met name op de verantwoording over de bereikte resultaten in 2007. Omdat de verantwoording logisch dient aan te sluiten op de vooraf geformuleerde doelstellingen in de begroting en het jaarplan is eerst de programmabegroting 2007 van het stadsdeel beoordeeld. Met dit onderzoek wil de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van de stadsdeelraad versterken.

Het dagelijks bestuur legt met het jaarverslag 2007 verantwoording af over de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Om vast te stellen of het jaarverslag 2007 op dit punt adequaat is, heeft de rekenkamer de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 *consistent* en *meetbaar* geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?
2. Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting *adequaat toegelicht* (artikel 25.2 van het BBV)?
3. Zijn de doelstellingen in het jaarverslag 2007 voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag *verifieerbaar* en *betrouwbaar*?

Deze quick scan heeft de rekenkamer deze drie onderzoeksvragen beantwoord voor twee programma's uit het jaarverslag 2007. Het gaat om programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

De resultaten van de quick scan kunnen als volgt worden samengevat:

		Veiligheid	Milieu	Totaal gemiddeld
Vraag 1	Consistent en meetbaar	2,0	1,5	1,8
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	2,3	2,4	2,4
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	2,1	2,3	2,3
	Gemiddelde score	2,1	2,1	2,1

Bovenstaande scores zijn behaald op een schaal van 0 tot 3¹. De rekenkamer komt tot het algemene oordeel dat de kwaliteit van de bestuurlijke informatie van beide programma's in het jaarverslag 2007 voldoende is.

Programma 'Veiligheid'

De bevindingen bij het programma 'Veiligheid' kunnen als volgt worden toegelicht.

- Het programma 'Veiligheid' van stadsdeel Westerpark heeft een redelijke score op de vraag die betrekking heeft op de kwaliteit van de programmabegroting 2007. Dit is vooral te danken aan de overzichtelijke en consistente opbouw. De meetbaarheid van doelstellingen kan evenwel beter op het punt van streefwaarde en nulmetingen.
- Op vraag 2, die vooral betrekking heeft op de kwaliteit van het jaarverslag, scoort stadsdeel Westerpark goed. De toelichting op de verschillen tussen informatie in de programmabegroting 2007 en het jaarverslag 2007 is nog voor verbetering vatbaar.
- Stadsdeel Westerpark heeft een groot deel (80%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar en redelijk betrouwbaar.

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma 'Veiligheid' tot de volgende aanbevelingen:

1. Geef een toelichting op nieuwe of gewijzigde doelstellingen die in het jaarverslag (ten opzichte van die in de programmabegroting) worden opgenomen.
2. Geef een toelichting in het geval de voorgenomen en gerealiseerde activiteiten opmerkelijk van elkaar verschillen.
3. Voorzie zoveel mogelijk doelstellingen van indicatoren en streefwaarden.
4. Zorg dat de bronnen, waaraan kwantitatieve gegevens voor het jaarverslag zijn ontleend, aan de eisen van betrouwbaarheid voldoen.

Programma 'Milieu'

De bevindingen bij het programma 'Milieu' kunnen als volgt worden toegelicht.

- In het jaarverslag 2007 gaat het stadsdeel in op de milieudoelstellingen en activiteiten uit de programmabegroting 2007. De bereikte resultaten en verrichte activiteiten zijn duidelijk aangegeven. De verschillen met de programmabegroting 2007 zijn niet altijd duidelijk toegelicht.
- In de meeste gevallen, met uitzondering van 'luchtkwaliteit' en 'geluidsoverlast', ontbreken streefwaarden en referentiewaarden. De programmabegroting 2007 van het stadsdeel scoort dan ook slecht op de toetsingspunten voor meetbaarheid.
- Stadsdeel Westerpark heeft een groot deel (70%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar en betrouwbaar. De controleerbaarheid van de gegevens over 'het aantal afgegeven energieadviezen' is gebaseerd op een mededeling van een projectleider van een extern bureau. Dit aantal is daarom niet goed verifieerbaar.

¹ Waarbij 0 betekent dat geheel niet de gestelde eisen wordt voldaan en 3 betekent dat volledig aan de gestelde eisen wordt voldaan.

- De doelstellingen 'bewoners en bedrijven te stimuleren een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving' en 'milieuaspecten integraal mee te nemen in de planvorming' zijn niet voorzien van kwantitatieve gegevens.

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma 'Milieu' tot de volgende aanbevelingen:

1. Voorzie de doelstellingen 'bewoners en bedrijven te stimuleren een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving' en 'milieuaspecten integraal mee te nemen in de planvorming' van kwantitatieve gegevens.
2. Werk de doelstelling 'Verbeteren dierenwelzijn' uit door middel van indicatoren, streefwaarden en concrete activiteiten.
3. Voorzie, voor zover dat nog niet is gebeurd, de doelstellingen van streefwaarden en referentiewaarden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor onderzoek jaarverslag

Door de dualisering van het lokale bestuur in 2002 is het dagelijks bestuur (gemeente: college van B&W, stadsdelen: het DB) geen lid meer van de stadsdeelraad respectievelijk de gemeenteraad. De bevoegdheden van raad en dagelijks bestuur zijn scherper afgebakend: de raad stelt kaders en controleert, het dagelijks bestuur bestuurt, voert uit en legt verantwoording af.

Voor de planning- en controlcyclus betekent deze taakverdeling concreet het volgende:

- De raad stelt in de *programmabegroting* voor een bepaald jaar de kaders vast voor beleid en financiën.
- Vervolgens voert het dagelijks bestuur in dat jaar het beleid uit binnen deze kaders.
- In het *jaarverslag* legt het dagelijks bestuur inhoudelijk verantwoording af aan de raad over de realisatie van de beleidsvoornemens uit de programmabegroting. De *jaarrekening* laat de financiële consequenties van het gevoerde beleid zien.
- De raad beoordeelt op basis van de jaarstukken of het dagelijks bestuur zijn werk binnen de kaders van de begroting heeft gedaan.

Deze ruwe schets van de begrotingscyclus toont de noodzaak van transparante bestuurlijke informatie over beleid. Elementen van transparantie zijn ondermeer consistentie, meetbaarheid, betrouwbaarheid en verifieerbaarheid. Ook is het van belang dat verschillen tussen planning en realisatie adequaat worden toegelicht. Op basis van transparante bestuurlijke informatie is kaderstelling, verantwoording en controle van beleid mogelijk.

1.2 Onderzoek jaarverslag en BBV

In mei 2006 verrichtte de rekenkamer een onderzoek naar de jaarstukken 2006². De jaarstukken bestaan uit de jaarrekening en het jaarverslag. De quick scan van de jaarstukken 2006 richtte zich vooral op het financiële gedeelte van het jaarverslag. Dat onderzoek had betrekking op de presentatie van het financiële resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen enerzijds, en op de inhoud van de paragraaf weerstandsvermogen anderzijds.

In dit onderzoek, de quick scan naar de meetbaarheid van het jaarverslag 2007, onderzoekt de rekenkamer de kwaliteit van de verantwoording over de realisatie van de beleidsdoelen. De rekenkamer baseert haar beoordeling van de programma's primair op het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV is ingevoerd met ingang van begrotingsjaar 2004. Het BBV schrijft voor welke vorm de begroting en de jaarstukken van een gemeente moeten hebben.

² 'Quick Scan Jaarstukken 2006', d.d. 11 mei 2007.

Het uitgangspunt van het BBV is in eerste plaats dat de begroting en jaarrekening voldoen aan de informatiebehoefte van de gemeenteraad voor het uitvoeren van zijn kaderstellende en controlerende taak. Daarnaast dienen de jaarstukken ook te voorzien in de informatiebehoeften van anderen, zoals burgers, college en externe partijen.

Het BBV schrijft voor dat in de begroting een aantal programma's wordt opgenomen. Het schrijft echter niet voor welke programma's dat moeten zijn en wat daarin precies moet worden opgenomen. De raad is derhalve vrij in het kiezen van het aantal programma's en de inhoud daarvan. Wel moet in elk programma expliciet worden ingegaan op de gewenste maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar wordt gestreefd om deze effecten te verwezenlijken.

De verantwoording over de realisatie vindt achteraf plaats in het jaarverslag. Het jaarverslag dient volgens het BBV per programma inzicht te bieden in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, de wijze waarop is getracht de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten.

Door het beleid vooraf meetbaar te formuleren kan de stadsdeelraad heldere kaders stellen voor het dagelijks bestuur voor de beleidsuitvoering. In de bijlage bij dit rapport is uiteengezet op welke wijze volgens het BBV en de verstrekte handreikingen naar aanleiding van het BBV, de ambities van een gemeente of stadsdeel meetbaar vertaald kunnen worden naar doelstellingen en activiteiten.

1.3 Relatie met regulier accountantsonderzoek

De rekenkamer treedt met dit onderzoek niet in de plaats van de controlerend accountant. De controle van de jaarrekening behoort op grond van de Gemeentewet (art. 182 lid 1) niet tot de taak van de rekenkamer. Deze taak is in de gemeente Amsterdam de verantwoordelijkheid van ACAM. Het accountantsonderzoek van de ACAM richt zich op de betrouwbaarheid van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van het financiële beheer. Het jaarverslag wordt door de ACAM slechts marginaal getoetst.

Dit onderzoek richt zich op *de kwaliteit van de bestuurlijke informatievoorziening* over de doeltreffendheid van beleid in het jaarverslag 2007. Wij toetsen in deze quick scan onderdelen van de niet-financiële verantwoording aan de hand van gegevens in de programmabegroting 2007 en het jaarverslag 2007 over de uitvoering van het beleid door gemeente of stadsdeel. Het accent ligt daarbij op het realiseren van maatschappelijke effecten en doelen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten.

2 Opzet van het onderzoek

2.1 Doel van het onderzoek

Doel van dit onderzoek is een oordeel te geven over de kwaliteit van de jaarlijkse verantwoording in het jaarverslag 2007, zoals opgesteld door het dagelijks bestuur van het stadsdeel Westerpark ten behoeve van de stadsdeelraad. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de verantwoording over de resultaten (activiteiten, beleidsprestaties en effecten).

Onze beoordeling heeft het karakter van een quick scan op basis van openbaar beschikbare documenten. Met dit onderzoek wil de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van de stadsdeelraad versterken.

2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Wij hanteren de volgende probleemstelling:

Kan de stadsdeelraad zich op basis van het jaarverslag 2007 een goed oordeel vormen over de doeltreffendheid van het gevoerde beleid?

Door de programmabegroting 2007 vast te stellen heeft de stadsdeelraad het dagelijks bestuur opdracht gegeven om de doelstellingen van het stadsdeel te realiseren. Met het jaarverslag verantwoordt het dagelijks bestuur zich over het gevoerde beleid. Deze verantwoording heeft zowel betrekking op de financiën als op de realisatie van de doelstellingen.

Onderzoeksvragen

Om vast te stellen of het jaarverslag 2007 goede informatie biedt om de doeltreffendheid van het gevoerde beleid te kunnen beoordelen, heeft de rekenkamer de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 *consistent* en *meetbaar* geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?
2. Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting *adequaat toegelicht* (artikel 25.2 van het BBV)?
3. Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag *verifieerbaar* en *betrouwbaar*?

Bij deze quick scan heeft de rekenkamer deze drie onderzoeksvragen beantwoord voor twee programma's uit het jaarverslag. Het gaat om programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

Door bij alle stadsdelen dezelfde programma's te beoordelen, wordt het mogelijk om - evenals vorig jaar - een benchmark uit te voeren naar de kwaliteit van het jaarverslag over 2007, waarin mogelijk 'best practices' kunnen worden gepresenteerd.

2.3 Toetsingspunten

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen heeft de rekenkamer de volgende toetsingspunten gebruikt.

1. *Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 consistent en meetbaar geformuleerd?*

Bij de toets op de 'consistentie' wordt het volgende beoordeeld:

- 1.1 Een logische relatie tussen doelstellingen en vermelde (effect)indicatoren is aanwezig en de doelstellingen zijn vertaald naar concrete voorgenomen activiteiten.

Bij de toets op de 'meetbaarheid' van de vermelde doelstellingen en voorgenomen activiteiten wordt het volgende beoordeeld:

- 1.2 De doelstelling is specifiek, dat wil zeggen dat de formulering van de doelstelling niet voor meerdere uitleg vatbaar is. Tevens is daarbij, indien van toepassing, de doelgroep helder vermeld.
- 1.3 De doelstelling is voorzien van een effect- of prestatie-indicator met een streefwaarde die tijdgebonden is.
- 1.4 De doelstelling is voorzien van een relevant referentiegegeven, bijvoorbeeld door een nulmeting of een beschrijving van de huidige stand van zaken.

2. *Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?*

Bij de toets op een 'adequate verantwoording' over de realisatie van de doelstellingen en uitgevoerde activiteiten wordt het volgende beoordeeld:

- 2.1 In het jaarverslag is het bereikte resultaat van de doelstelling vermeld.
- 2.2 In het jaarverslag zijn de uitgevoerde activiteiten vermeld.
- 2.3 In het jaarverslag wordt een adequate verklaring gegeven voor verschillen tussen planning en realisatie ten opzichte van de programmabegroting.

3. *Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag verifieerbaar en betrouwbaar?*

Bij de toets op de 'aanwezigheid van kwantitatieve gegevens' wordt het volgende beoordeeld:

- 3.1 De mate waarin de programmaverantwoording is voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.

Bij de toets op de ‘verifieerbaarheid’ van de verantwoorde resultaten wordt het volgende beoordeeld:

- 3.2 De kwantitatieve gegevens (aantallen, percentages) over de bereikte resultaten zijn afkomstig uit een vastgesteld document of officiële statistiek.

Bij de toets op de ‘betrouwbaarheid’ van de verantwoorde resultaten wordt het volgende beoordeeld:

- 3.3 De kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten geven de resultaten juist weer. De registratie voldoet aan de eisen van controleerbaarheid.

2.4 Onderzoeksaanpak

2.4.1 Bronnen

Voor ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van gegevens van de stadsdelen die openbaar beschikbaar zijn. De geraadpleegde documenten zijn:

- het jaarverslag en de jaarrekening over 2007;
- de primaire programmabegroting over 2007.

De programmabegroting is primair bedoeld voor de stadsdeelraad. De rekenkamer heeft zich bij haar beoordeling op dit document gebaseerd. De in het BBV voorgeschreven productbegroting, die primair voor het dagelijks bestuur is bedoeld, is buiten beschouwing gelaten.

De rekenkamer is van oordeel dat zowel de programmabegroting als het jaarverslag zelfstandig leesbare stukken moeten zijn ten aanzien van de doelen en bereikte resultaten. Met een verwijzing naar andere documenten zonder dat daaruit de belangrijkste gegevens worden vermeld, kan het stadsdeel volgens de rekenkamer niet volstaan.

2.4.2 Scores op de toetsingspunten

De kwaliteit van de geformuleerde doelstellingen bij de programma’s ‘Veiligheid’ en ‘Milieu’ hebben wij aan de hand van de toetsingspunten, zoals genoemd in paragraaf 2.3, beoordeeld. Hierbij is per toetsingspunt de volgende score toegekend:

- Indien volledig is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Goed* toegekend (3 punten).
- Indien overwegend is voldaan aan de gestelde eisen, maar op een beperkt aantal onderdelen niet wordt de kwalificatie *Voldoende* (2 punten) toegekend.
- Indien op een aantal onderdelen is voldaan aan de gestelde eisen, maar overwegend niet, wordt de kwalificatie *Onvoldoende* (1 punt) toegekend.
- Indien op een zeer beperkt aantal onderdelen of in het geheel niet is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Slecht* (0 punten) toegekend.

Vervolgens hebben wij per doelstelling een gemiddelde bepaald. Op basis van deze gemiddelde scores beantwoorden wij de drie onderzoeksvragen voor de programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

Bij het toekennen van scores maken we de volgende opmerkingen:

Onderzoeksvraag 1 gaat over consistentie en meetbaarheid. 'Consistentie' betekent dat er een logische samenhang tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten aanwezig moet zijn. 'Meetbaarheid' betekent dat de doelstelling is voorzien van een nulmeting en streefwaarden. Om de aspecten 'consistentie' en 'meetbaarheid' evenwichtig te scoren, neemt de rekenkamer bij de bepaling van het gemiddelde cijfer per doelstelling het toetsingspunt over de consistentie dubbel mee.

Onderzoeksvraag 2 gaat over een adequate verantwoording in het jaarverslag 2007. Naar de mening van de rekenkamer dient het dagelijks bestuur de oorzaken van belangrijke verschillen tussen het plan en de bereikte resultaten in het jaarverslag toe te lichten. Een adequate toelichting op het verschil tussen het plan en de realisatie vindt de rekenkamer belangrijk, omdat op basis van deze informatie de raad zich een eerste oordeel kan vormen over de vraag of bijsturing al dan niet noodzakelijk is. Vanwege het belang dat de rekenkamer toekent aan het toetsingspunt 'verklaring verschillen', telt de rekenkamer bij de berekeningen van de gemiddelde score dit toetsingspunt dubbel.

Onderzoeksvraag 3 gaat om de vraag of het bereikte resultaat van de doelstelling is gekwantificeerd (aantallen, percentages) en of dit gegeven verifieerbaar en betrouwbaar is. Bij het aspect 'verifieerbaarheid' gaat het om de vraag of de gegevens in officiële documenten, openbare statistische gegevens en dergelijke terug te vinden zijn. Indien wij niet over de betreffende gegevens beschikken, is aan de samenstellers van het jaarverslag gevraagd om deze gegevens aan ons te tonen. Het aspect 'betrouwbaarheid' toetsen wij – in het geval het gegeven uit een registratie van het stadsdeel komt – door te beoordelen of het betreffende gegeven juist en volledig is. Ook hiervoor hebben wij bij het stadsdeel informatie opgevraagd om te toetsen of het onderliggende systeem controleerbaar is ingericht. Vanwege de beperkte doorlooptijd van de quick scan hebben wij de primaire registraties (bijvoorbeeld registratieformulieren) niet opgevraagd en beoordeeld.

Wanneer een oordeel volgens de rekenkamer niet van toepassing is, is dat weergegeven door een streepje: '-' (= niet van toepassing).

3 Twee programma's onderzocht

3.1 Inleiding

De rekenkamer onderzoekt voor alle aangesloten stadsdelen de programma's voor 'Veiligheid' en 'Milieu'.

De Programmabegroting 2007 van stadsdeel Westerpark bevat de programma's 'Veiligheid' (programma 20) en 'Milieu' (programma 100). Het stadsdeel gaat in beginsel per programma in op de effecten en de wijze waarop zij ernaar streeft om die effecten te bereiken. De programmateksten zijn ingedeeld conform de richtlijnen in het BBV.

Nadat de inhoud van de programma's in de volgende paragrafen in het kort is weergegeven, gaat de rekenkamer voor beide programma's in op:

- De consistentie en meetbaarheid van doelstellingen in de programmabegroting.
- Het inzicht in de realisatie van doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten in het jaarverslag. Een verklaring voor de verschillen ten opzichte van de programmabegroting.
- De aanwezigheid van kwantitatieve resultaatgegevens en de verifieerbaarheid en betrouwbaarheid daarvan.

De scores op de toetsingspunten resulteren in een eindscore per programma.

3.2 Programma 'Veiligheid'

3.2.1 Bevindingen

Het programma 'Veiligheid' bouwt voort op het Programakkoord 2006-2010 van stadsdeel Westerpark. In de inleiding worden zes aandachtsgebieden genoemd:

- Wijkveiligheid (sociale veiligheid).
- Huiselijk geweld.
- Jeugd en veiligheid.
- Wij Amsterdammers.
- Crisisstaf.
- Brandveiligheid.

Voor vier van de zes aandachtgebieden worden recente ontwikkelingen beschreven. Een expliciet maatschappelijk doel voor het hele programma is niet geformuleerd. Wel is de eerste doelstelling voorzien van een algemeen doel, dat de rekenkamer opvat als het beoogde maatschappelijke doel, namelijk: 'het zorgdragen voor een veilige leef- en woonomgeving'.

Vraag 1: Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 consistent en meetbaar geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?

Tabel 3.2.1. – Doelstellingen en effectindicatoren Programma ‘Veiligheid’ in de programmabegroting 2007

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
1.	<p>Doel: het zorgdragen voor een veilige leef- en woonomgeving en het verlagen van onveiligheidsgevoelens naar 25%</p> <p>Indicator: % inwoners van Westerpark dat zich onveilig voelt (2004=27%, 2007=25%)</p>						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling bestaat uit een beoogd maatschappelijk effect (een veilige leef- en woonomgeving) en een concrete doelstelling (verlaging van onveiligheidsgevoelens). Er is een concrete activiteit aan de eerste doelstelling gekoppeld: het opstellen van een actieplan. Niet duidelijk is wat specifiek wordt gedaan om het % inwoners van Westerpark met onveiligheidsgevoelens te verlagen. De tweede doelstelling is specifiek: % inwoners van Westerpark met onveiligheidsgevoelens. Streefwaarde en referentiewaarde zijn vermeld voor de tweede doelstelling. 	E	2	2	3	3	2,4
2.	<p>Doel: het zichtbaar terugdringen van overlast door jongeren</p> <p>Indicator: verkorten van de shortlist van overlastgevende jongeren</p>						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling sluit aan op een van de aandachtgebieden en is voorzien van effectindicator. Er zijn concrete activiteiten opgenomen die aansluiten op de doelstelling. De doelstelling is specifiek: aantal overlastgevende jongeren. Er is geen concrete streefwaarde, noch een 	E	3	3	0	0	1,8

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
	referentiewaarde vermeld.						
3.	Doel: Het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld Indicator: geen						
	<ul style="list-style-type: none"> Het betreft hier een prestatiedoelstelling die nogal algemeen is geformuleerd. De activiteit die wordt genoemd is het doen van onderzoek in 2007/2008 	P	2	2	-	-	2
Gemiddelde score			2,3	2,3	1,5	1,5	2,0

Toelichting op de score:

- Naar het oordeel van de rekenkamer is de indeling van het programma 'Veiligheid' overzichtelijk en consistent. Aan de eerste twee doelstellingen zijn effectindicatoren gekoppeld, de derde doelstelling 'het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld' is heel algemeen geformuleerd en betreft een prestatie. Op het toetsingspunt voor consistentie heeft het stadsdeel Westerpark gemiddeld een goede score (2,3).
- Twee van de drie doelstellingen van het programma 'Veiligheid' zijn naar het oordeel van de rekenkamer helder geformuleerd. Omdat niet duidelijk is aangegeven wat wordt gedaan om het percentage inwoners van Westerpark met onveiligheidsgevoelens te verlagen, scoort deze doelstelling lager.
- Alleen de eerste doelstelling 'onveiligheidsgevoelens' is voorzien van een streefwaarde en een referentiewaarde, de tweede doelstelling 'overlastgevende jongeren' niet. Om die reden scoort stadsdeel Westerpark op de twee toetsingspunten voor meetbaarheid minder goed (1,5).

Vraag 2: Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?

Tabel 3.2.2 – Verantwoording over doelstellingen in programma ‘Veiligheid’ in Jaarverslag 2007

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Het zorgdragen voor een veilige leef- en woonomgeving en het verlagen van onveiligheidsgevoelens naar 25%				
	<ul style="list-style-type: none"> Zowel het beoogde als het bereikte resultaat m.b.t. de onveiligheidsgevoelens worden vermeld. Bij de activiteiten gaat het slechts om één bijeenkomst. De activiteiten uit de programmabegroting worden niet meer genoemd. Aangegeven is dat de beoogde 25% niet is gehaald. Het verschil wordt gedeeltelijk toegelicht, maar nader onderzoek is nog nodig. 	3	3	1	2,0
2.	Het zichtbaar terugdringen van overlast door jongeren				
	<ul style="list-style-type: none"> Het bereikte resultaat is aangegeven (0 jongeren op shortlist). De uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. De uitgevoerde activiteiten wijken af van de voorgenomen activiteiten. Dit wordt niet toegelicht. 	3	3	1	2,0
3.	Het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld				
	<ul style="list-style-type: none"> Het bereikte resultaat ‘huiselijk geweld op de kaart gezet’ wordt gemeld. De activiteiten zijn vermeld en hebben een duidelijke relatie met het doel. De uitgevoerde activiteiten gaan veel verder dan de in de programmabegroting voorgenomen activiteit om onderzoek te gaan doen. Dit kan uiteraard, maar wordt niet toegelicht. 	3	3	2	2,5
4.	Zorgdragen voor veilige evenementen die de openbare orde niet verstoren				
	<ul style="list-style-type: none"> De bereikte resultaten ‘vergunningaanvragen en –verleningen’ worden gemeld. De vermelde activiteit ‘participatie in ontwikkeling van digitaal aanvraagformulier’ heeft geen betrekking op het bereikte resultaat 	3	2	2	2,3

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
	in 2007. <ul style="list-style-type: none"> Deze doelstelling was niet opgenomen in programmabegroting. Geen duidelijke toelichting. 				
5.	Reguleren van horecabedrijven, zodat de openbare orde en het woon-/leefklimaat niet worden aangetast				
	<ul style="list-style-type: none"> De bereikte resultaten worden vermeld. De activiteiten hebben betrekking op vergunningverlening, terwijl de bereikte resultaten vooral een gevolg waren van handhaving. Deze doelstelling was niet opgenomen in de programmabegroting. Geen duidelijke toelichting. 	3	3	2	2,5
Gemiddelde score		2,4	2,8	1,6	2,1

Toelichting op de score:

- Het programma 'Veiligheid' is ook in het jaarverslag overzichtelijk ingedeeld.
- In het onderdeel 'Wat wilden we bereiken?', worden vijf doelstellingen genoemd in plaats van drie zoals in de programmabegroting. Het stadsdeel licht niet expliciet toe waarom er de twee doelstellingen, 'evenementen' en 'vergunningen', in het jaarverslag zijn toegevoegd.
- Stadsdeel Westerpark scoort hoog op de eerste twee toetsingspunten, omdat in alle gevallen de bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten worden gemeld (3,0 en 2,8).
- De uitgevoerde activiteiten sluiten niet altijd aan op de voorgenomen activiteiten. Verder zijn de verschillen tussen plan en realisatie niet toegelicht. Dit resulteert in een gemiddelde score van 1,6 op het derde toetsingspunt.

Vraag 3: Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag verifieerbaar en betrouwbaar?

Tabel 3.2.3 – Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van realisatiegegevens in programma ‘Veiligheid’ in het jaarverslag 2007

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van kwantitatieve realisatiegegevens		Kwantitatieve realisatiegegevens (0,3) telt 2x	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0,3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0,3)	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Het verlagen van de onveiligheidsgevoelens				
	Realisatiegegevens: Westerpark 25%. In 2004 voelde 27% zich nog onveilig. De cijfers zijn afkomstig uit de jaarlijkse statistiek (Basismeetset) van O&S.	3	3	3	3
2.	Het terugdringen van overlast door jongeren				
	Realisatiegegevens: eind 2007 stonden er geen overlastgevende groepen meer op de shortlist. Er wordt gesproken over een shortlist. Geen toelichting op bron.	3	1	0	0,5
3.	Het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0
4.	Zorgdragen voor veilige evenementen die de openbare orde niet verstoren				
	Realisatiegegevens: o.m. 85 evenementenvergunningen verleend De cijfers hebben betrekking op aangevraagde en verstrekte vergunningen. Er is geen overzicht van. De procedurebeschrijving is verouderd.	3	2	1	1,5
5.	Reguleren van horecabedrijven				
	Realisatiegegevens: 5 horecazaken gesloten wegens verstoring van de openbare orde. Hier worden door de burgemeester gesloten horecabedrijven met naam en toenaam genoemd.	3	3	2	2,5
Gemiddelde score		2,4	2,3	1,5	2,3

Toelichting op de score:

- In het jaarverslag 2007 zijn vier van de vijf doelstellingen (80%) van het programma ‘Veiligheid’ voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Dit

leidt tot een score van 2,4. De doelstelling met betrekking tot huiselijk geweld is als enige doelstelling niet voorzien van kwantitatieve gegevens.

- De meeste kwantitatieve gegevens zijn in documenten terug te vinden, behalve de shortlist en de evenementenvergunningen.
- Op betrouwbaarheid van de gegevens scoort stadsdeel Westerpark niet maximaal. Het is onduidelijk waarop de shortlist is gebaseerd, een overzicht van evenementenvergunningen is niet beschikbaar en er vindt slechts beperkt interne controle plaats op de gegevens.

3.2.2 Oordeel over programma ‘Veiligheid’

	Programma Veiligheid	Score 0-3
Vraag 1	Consistent en meetbaar	2,0
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	2,3
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	2,3
	Gemiddelde score	2,2

De rekenkamer is van oordeel dat het programma ‘Veiligheid’ een redelijk inzicht biedt om een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van het beleid. Op onderdelen kan de verantwoording nog worden verbeterd.

Toelichting op het oordeel:

- Het programma ‘Veiligheid’ van stadsdeel Westerpark heeft een redelijke gemiddelde score op de vraag die betrekking heeft op de programmabegroting. Dit is vooral te danken aan de overzichtelijke en consistente opbouw. De meetbaarheid van doelstellingen kan beter.
- Op vraag 2, die vooral betrekking heeft op het jaarverslag, scoort stadsdeel Westerpark goed. De toelichting op de verschillen tussen informatie in de programmabegroting en het jaarverslag is voor verbetering vatbaar.
- Stadsdeel Westerpark heeft een groot deel (80%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar en betrouwbaar.

3.2.3 Aanbevelingen programma ‘Veiligheid’

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma ‘Veiligheid’ tot de volgende aanbevelingen:

1. Geef een toelichting op nieuwe of gewijzigde doelstellingen die in het jaarverslag worden opgenomen.
2. Geef een toelichting in het geval de voorgenomen en gerealiseerde activiteiten opmerkelijk van elkaar verschillen.
3. Voorzie zoveel mogelijk doelstellingen van indicatoren en streefwaarden (onder meer de doelstelling ‘Het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld’).

3.3 Programma ‘Milieu’

3.3.1 Bevindingen

Het programma ‘Milieu’ van stadsdeel Westerpark omvat naast de uitvoering van wettelijke taken (vergunningverlening, handhaving) ook eigen beleid. Dit beleid is gebaseerd op het stedelijke Milieubeleidsplan 2007-2010. ‘Milieu’ is in het programmakkoord 2006-2010 door het stadsdeel benoemd als één van de vier speerpunten van beleid. Dit betekent dat ‘Milieu’ integraal onderdeel uitmaakt van alle programma’s en altijd wordt meegenomen in het toetsingskader bij besluitvormingsprocessen. Daarmee wil het stadsdeel betere prestaties leveren op milieugebied. Stadsdeel Westerpark heeft in het programma ‘Milieu’ voor acht doelstellingen aangegeven wat ze wil bereiken en wat ze daarvoor gaat doen.

Vraag 1: Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 meetbaar en consistent geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?

Tabel 3.3.1 – Doelstellingen en effectindicatoren Programma ‘Milieu’ in de programmabegroting 2007

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstellingen, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
1.	Verbetering van de luchtkwaliteit en voldoen aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit in 2010 Indicator: de wettelijke norm voor luchtkwaliteit						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling bestaat uit een algemeen en specifiek deel. De laatste is tevens te beschouwen als effectindicator. De doelstelling is vertaald naar concrete activiteiten, waarbij wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit. De doelstelling is specifiek. In de programmabegroting wordt verwezen naar de wettelijke norm. Verder staan er geen streefwaarden of referentiegegevens 	E	3	3	1	1	2,2

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstellingen, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
2.	Het stadsdeel realiseert een vermindering van geluidsoverlast en een afname van het aantal geluidgehinderden, conform de doelstelling uit het nog op te stellen actieplan geluid Indicator: het aantal geluidgehinderden						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling bestaat uit een algemeen en een specifiek deel. De laatste is tevens als effectindicator te beschouwen. Er wordt een activiteit vermeld, maar deze is niet concreet (uitvoering geven aan delen van het actieplan). Er wordt verwezen naar een nog op te stellen actieplan. In de programmabegroting staan geen streefwaarden of referentiegegevens. 	E	3	2	1	1	2,0
3.	Een substantiële bijdrage aan de stedelijke doelstelling voor reductie van de CO2-emissie en bevorderen van duurzaam bouwen en renoveren Indicator: reductie van CO2-emissie						
	<ul style="list-style-type: none"> Hier worden twee doelen genoemd die tamelijk los van elkaar staan. Alleen het eerste doel is voorzien van een effectindicator. De activiteiten hebben alleen betrekking op het bevorderen van duurzaam bouwen en renoveren. Doelstellingen en activiteiten zijn algemeen geformuleerd. In de programmabegroting staan geen streefwaarden of referentiegegevens. 	E	2	2	0	0	1,2
4.	Door middel van voorlichting, stimuleringsregelingen en handhaving stimuleren dat bewoners en bedrijven een						

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstellingen, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
	bijdrage leveren aan een duurzame samenleving Indicator: geen						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling is breed geformuleerd en niet voorzien van een effect- of prestatie-indicator. Er staan twee activiteiten vermeld, maar deze zijn heel algemeen geformuleerd. Streefwaarden of referentiegegevens zijn niet gegeven, maar acht de rekenkamer hier ook niet van toepassing. 	E/P	2	2	-	-	2,0
5.	Toezien op uitvoering wettelijke milieutaken en een reductie van het aantal milieuklachten Indicatoren: het aantal milieuklachten						
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling is (deels) voorzien van een effectindicator (aantal milieuklachten). De vermelde activiteit houdt verband met de uitvoering van de wettelijke taken. Een expliciete relatie met het aantal milieuklachten ontbreekt. Streefwaarden en referentiegegevens ontbreken. 	E	2	2	0	0	1,2
6.	Milieuaspecten maken integraal onderdeel uit van de planontwikkeling, opdat goede afwegingen mogelijk zijn Indicator: geen						
	<ul style="list-style-type: none"> Dit doel wordt al verwezenlijkt doordat milieu één van de speerpunten van het beleid van het stadsdeel is. 	P	3	2	-	-	2,7
7.	Het stadsdeel heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van bedrijfsvoering, milieuvriendelijke consumptie en duurzaam bouwen en renoveren Indicator: geen						

Consistentie en meetbaarheid		Effect of Prestatie (E of P)	Logische relatie tussen doelstellingen, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
	<ul style="list-style-type: none"> De doelstellingen zijn niet voorzien van effectindicatoren. De activiteiten zijn concreet en hebben een logische relatie met de doelstelling. In de programmabegroting staan geen streefwaarden of referentiegegevens. 	E/P	2	2	0	0	1,2
8.	Verbeteren dierenwelzijn Indicator: geen						
	<ul style="list-style-type: none"> De relatie met milieubeleid is onduidelijk. De doelstelling is uitgewerkt in twee activiteiten: het opstellen van beleidsnotities 	E/P	2	2	-	-	2,0
Gemiddelde score			2,4	2,1	0,4	0,4	1,5

Toelichting op de score:

- De opbouw van het programma 'Milieu' is overzichtelijk en consistent. De meeste doelstellingen zijn voorzien van meetbare effecten, andere (zoals met betrekking tot toezicht en voorbeeldfunctie) niet. Soms betreft de doelstelling een prestatie. Stadsdeel Westerpark scoort gemiddeld goed op consistentie (2,4).
- De doelstellingen en activiteiten zijn over het algemeen redelijk specifiek (2,1).
- In de meeste gevallen, met uitzondering van luchtkwaliteit en geluidsoverlast, ontbreken streefwaarden en referentiewaarden. De programmabegroting van het stadsdeel scoort dan ook slecht op de toetsingspunten voor meetbaarheid (0,4).

Vraag 2: Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?

Tabel 3.3.2 – Verantwoording over doelstellingen in programma ‘Milieu’ in jaarverslag 2007

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Verbetering van de luchtkwaliteit en voldoen aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit in 2010				
	<ul style="list-style-type: none"> Bereikte resultaten en activiteiten zijn vermeld. Uitgevoerde activiteiten sluiten niet geheel aan op de voorgenomen activiteiten. Dit wordt niet expliciet toegelicht. 	3	3	2	2,5
2.	Het stadsdeel realiseert een vermindering van geluidsoverlast en een afname van het aantal geluidgehinderden, conform de doelstelling uit het (nog op te stellen) actieplan geluid				
	<ul style="list-style-type: none"> Zowel bereikte resultaten als uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. Er is geen opmerkelijk verschil met de programmabegroting. 	3	3	-	3,0
3.	Een substantiële bijdrage aan de stedelijke doelstelling voor reductie van de CO2-emissie en bevorderen van duurzaam bouwen en renoveren				
	<ul style="list-style-type: none"> Zowel bereikte resultaten als uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. De activiteiten hebben een duidelijke relatie met het doel. De uitgevoerde activiteiten sluiten niet geheel aan op de voorgenomen activiteiten. Verschillen worden niet expliciet toegelicht. 	3	3	2	2,5
4.	Door middel van voorlichting, stimuleringsregelingen en handhaving stimuleren dat bewoners en bedrijven een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving				
	<ul style="list-style-type: none"> Zowel bereikte resultaten als uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. Geen opmerkelijke verschillen met voorgenomen activiteiten. 	3	3	-	3,0
5.	Toezien op uitvoering wettelijke milieutaken en een reductie van het aantal milieuklachten				
	<ul style="list-style-type: none"> Zowel bereikte resultaten als uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. De afwijkingen zijn toegelicht. 	3	3	3	3,0

6.	Milieuaspecten maken integraal onderdeel uit van de planontwikkeling, opdat goede afwegingen mogelijk zijn				
	<ul style="list-style-type: none"> Hierop gaat het jaarverslag niet in. Deze doelstelling wordt eigenlijk al gerealiseerd doordat milieu één van de vier speerpunten van het stadsdeel is. 	-	-	-	-
7.	Het stadsdeel heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van bedrijfsvoering, milieuvriendelijke consumptie en duurzaam bouwen en renoveren.				
	<ul style="list-style-type: none"> Bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten zijn vermeld. De uitgevoerde activiteit is niet conform programmabegroting. Afwijking wordt niet toegelicht. 	3	3	1	2,0
8.	Verbeteren dierenwelzijn				
	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering door de sector Beheer en Uitvoering. 	0	0	0	0
Gemiddelde score		2,6	2,6	2,0	2,4

Toelichting op de score:

- De rekenkamer acht het jaarverslag consistent en inzichtelijk. Stadsdeel Westerpark komt in het jaarverslag terug op de milieudoelstellingen uit de programmabegroting en geeft per doelstelling aan wat is bereikt en welke activiteiten zijn verricht. Het stadsdeel scoort ruim voldoende op de eerste twee toetsingspunten (2,6). De maximale score van 3 wordt niet gehaald omdat de doelstelling 'Verbeteren dierenwelzijn' in het jaarverslag 2007 niet is uitgewerkt, ook niet in programma 70 door de sector Beheer en Uitvoering.
- De verschillen tussen beoogde resultaten en voorgenomen activiteiten in de programmabegroting enerzijds en de bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten in het jaarverslag anderzijds, bijvoorbeeld met betrekking tot de voorbeeldfunctie, worden niet altijd toegelicht. De score op dit toetsingspunt is dan ook lager (2,0).

Vraag 3: Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag verifieerbaar en betrouwbaar?

Tabel 3.3.3 – Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van realisatiegegevens in programma 'Milieu' in het jaarverslag 2007

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van de realisatiegegevens		Kwantitatieve realisatiegegevens (0-3) telt 2x	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0,1)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0,1)	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Concentratie stikstofdioxide op twee straatstations				
	Realisatiegegevens: gemeten concentratie respectievelijk 65 en 63 µg/m ³ . De gegevens zijn afkomstig uit een rapport van de GGD, meetresultaten 2006.	3	3	-	3,0
2.	Aantal geluidgehinderden				
	Realisatiegegevens: op basis van geluidskaart ingeschat op 2236 inwoners. De gegevens zijn afkomstig uit het concept actieplan.	3	3	1	2,3
3a.	CO₂-emissie per energiedrager (huishoudens en bedrijven)				
	Realisatiegegevens: gestegen van 86,45 kTon (1990) naar 97,37 kTon (2006). Gegeven komt uit een bijlage van een onderzoeksrapport.	3	3	3	3,0
3b.	Verstreekte adviezen in kader van Step2Save				
	Realisatiegegevens: Tot eind 2007 zijn er meer dan 2000 adviezen verstrekt. Informatie mondeling verkregen van projectleider.	3	1	1	1,7
4.	Door middel van voorlichting, stimuleringsregelingen en handhaving stimuleren dat bewoners en bedrijven een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving				
	Doelstelling is niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0
5a.	Aantal uitgevoerde integrale bedrijfs- en aspectcontroles				
	Realisatiegegevens: 107 van de 121 integrale bedrijfscontroles zijn uitgevoerd. Gegevens komen uit de administratie van DMB.	3	3	2	2,7

5b.	Aantal ingediende milieuklachten				
	Realisatiegegevens: in 2007 119 ingediende klachten. Gegevens komen uit de administratie van DMB.	3	3	2	2,7
6.	Milieuaspecten maken integraal onderdeel uit van de planontwikkeling, opdat goede afwegingen mogelijk zijn				
	Realisatiegegevens: doelstelling is niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0
7.	Score op de landelijke duurzaamheidsmonitor				
	Realisatiegegevens: Westerpark 50%. Westerpark heeft deelgenomen aan een landelijke benchmark 'Duurzaam inkopen 2006/7'. Gegevens per stadsdeel zijn daarin niet gespecificeerd. Score Amsterdam als geheel 56%.	3	2	2	2,3
Gemiddelde score		2,6	2,6	1,8	2,3

Toelichting op de score:

- Stadsdeel Westerpark heeft in het jaarverslag 2007 vijf van de zeven doelstellingen (70%) van het programma 'Milieu' voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. De doelstellingen 'bewoners en bedrijven te stimuleren een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving' en 'milieuaspecten integraal mee te nemen in de planvorming' zijn niet voorzien van kwantitatieve gegevens.
- De vermelde resultaten zijn over het algemeen terug te vinden in officiële documenten, met uitzondering van de gegevens over verstrekte adviezen in kader van Step2Save en de score op de duurzaamheidsmonitor.

3.3.2 Oordeel over het programma 'Milieu'

	Programma Milieu	Score 0-3
Vraag 1	Consistent en meetbaar	1,5
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	2,4
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	2,3
	Gemiddelde score	2,1

De rekenkamer is van oordeel dat het programma 'Milieu' een redelijk inzicht biedt om een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van het beleid. Op onderdelen kan de verantwoording nog worden verbeterd.

Toelichting op het oordeel:

- Het programma 'Milieu' van stadsdeel Westerpark heeft een goede score op consistentie in de programmabegroting. Echter omdat weinig doelstellingen zijn voorzien van meetbare resultaten, is de score op vraag 1 laag.
- In het jaarverslag gaat het stadsdeel in op de milieudoelstellingen en activiteiten uit de programmabegroting. De bereikte resultaten en verrichte activiteiten zijn

duidelijk aangegeven. Hoewel de verschillen met de programmabegroting niet altijd worden toegelicht, is de gemiddelde score op deze vraag hoog.

- Stadsdeel Westerpark heeft een groot deel (70%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar. Het oordeel van de rekenkamer over de betrouwbaarheid is iets minder positief, bijvoorbeeld ten aanzien van het percentage geluidgehinderden en verstrekte adviezen in kader van Step2Save. De eindscore op deze vraag is evengoed vrij hoog.

3.3.3 Aanbevelingen programma 'Milieu'

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma 'Milieu' tot de volgende aanbevelingen:

1. Voorzie meer doelstellingen in de programmabegroting van indicatoren en streefwaarden.
2. Geef een toelichting in het geval de voorgenomen activiteiten en gerealiseerde activiteiten opmerkelijk van elkaar verschillen.
3. Voorzie bereikte resultaten in het jaarverslag waar het kan van kwantitatieve gegevens.
4. Zorg dat de bronnen waaruit kwantitatieve gegevens komen aan de eisen van betrouwbaarheid voldoen.

Bijlage Achtergrond beoordelingskader

De rekenkamer baseert haar beoordeling van de resultaatgebieden primair op het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV schrijft voor welke vorm het jaarplan van een gemeente moet hebben.

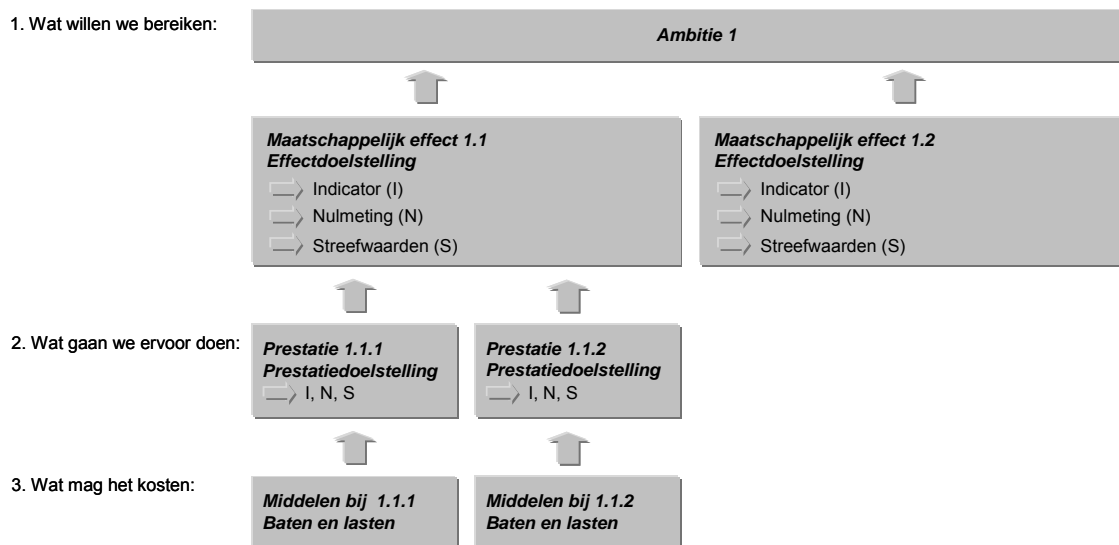
Meetbaar beleid: hoe?

Volgens het BBV moet het jaarplan per programma antwoord geven op de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

De 3 W-vragen vormen een zogenaamde doelenboom waarbij het te bereiken maatschappelijk effect uiteindelijk wordt uitgewerkt in concrete activiteiten en de middelen die daarvoor nodig zijn. Figuur B.1 toont ter verheldering de relaties tussen de drie W-vragen en laat zien hoe de doelenboom wordt gevormd.

Figuur B.1- Relaties tussen de drie W-vragen: doelenboom

We bespreken de drie W-vragen aan de hand van een voorbeeld. In dit fictieve voorbeeld is de bestuurlijke ambitie het garanderen van de bereikbaarheid van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven welke maatschappelijke effecten in de samenleving worden beoogd. Veelal worden deze in de vorm van 'ambities' geformuleerd. Om het kaderstellen vooraf en het verantwoorden en controleren

tussentijds en achteraf mogelijk te maken, dienen maatschappelijke effecten als doelstellingen te worden geformuleerd. De formulering moet SMART zijn: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. Om een effectdoelstelling SMART te maken moet de doelstelling effectindicatoren, nulwaarden en streefwaarden bevatten.

We werken de volgende ambitie uit in een SMART geformuleerde effectdoelstelling ‘garanderen bereikbaarheid’:

- Effectdoelstelling 1.1: een verbeterde autobereikbaarheid in kerngebieden.
- Indicator bij effectdoelstelling 1.1: gemiddelde snelheid hoofdwegennet met:

nulwaarde 2006:	30 km/u
streefwaarde 2007:	32 km/u
streefwaarde 2010:	35 km/u

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken moet de gemeente zich inspannen. Zij moet prestaties leveren. Ook deze prestaties zijn meetbaar te maken in prestatiedoelstellingen met een indicator, nulwaarde en streefwaarden. Op basis van de effectdoelstelling kan bijvoorbeeld de volgende prestatiedoelstelling 1.1.1 worden geformuleerd: ‘aanleg van ondergrondse parkeergarages’.

Indicator bij prestatiedoelstelling 1.1.1: aantal parkeerplaatsen in openbare parkeergarages met:

- Nulwaarde (2006): 2.500
- Streefwaarde 2007: 2.600
- Streefwaarde 2010: 3.000

Wat mag het kosten?

De laatste vraag gaat over de baten en lasten om de betreffende prestaties te leveren. Gebruikelijk is deze te begroten voor ieder jaar van de bestuursperiode.

Verantwoording over de realisatie

Het jaarverslag dient volgens het BBV per programma inzicht te bieden in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijk effecten te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten.

Dit is vertaald in de zogenaamde drie H-vragen:

1. Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?
2. Hebben we gedaan wat we zouden gaan doen?
3. Heeft het gekost wat het zou gaan kosten?

Rekenkamer Amsterdam

Rekenkamer Amsterdam Centrum

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Rekenkamer Zaanstad

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl